

LA DEVANtera

QUINZENARI CATALANISTA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: ASSOCIACIÓ POPULAR REGIONALISTA, ESCUDELLERS BLANCS, 8, 1.er

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial i que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públics: volem Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret i lleys civils, sinó tot quant se refereixi a la organització interior de nostra terra; volem que catalans sian los jutges i magistrats, y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia 'ls plets y causes: volem ser arbitres de nostra administració fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volem en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris o diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del Manifest de la «Unió Catalanista» de 16 de Mars de 1897).

REFLEXIONS

A impressió que l'últim Consell general de l'Unió Catalanista ens produí, fou de pena fonda y aclaparadora.

Defensava 'l company En Josep Malloté, el dret que té tot catalanista adherit a l'Unió, d'exposar ab sinceritat y arreu, lo que cregui més convenient pera l'implantació de nostres principis, reconeixent ensem els dret que tenen els que pensin lo contrari, d'exposarho també, de manera que no feya altra cosa que sostenir el criteri que fins avuy ha informat al Catalanisme d'admetre en són sí totes aquelles idees, totes aquelles maneres de pensar, que exposades ab llealtat puguin contribuir a arrelar en lo cor de nostres patricis l'amor a Catalunya, com d'ample llibertat pera fer avinent els perjudicis que a nostra causa podria ocasionar lo seguir certs viaranyes escabrosos y exposats a funestas ensopegades.

May s'havia negat a ningú aytal dret; may mentres no combatés els principis admesos en las Assambleas y que forman el cos de doctrina del Catalanisme, s'havia reptat a ningú per haber combatut aquells procediments que creya perniciosos a nostre credo, sempre s'havia mantingut el més ample esperit de respecte a totes las opinions, totes las manifestacions honoradas hi tenian cabuda.

Mes sembla que alguns senyors, y precisament dels qu'en meetings y en la premsa, en conversas particulars y en tota classe d'actes públics, més habían alardejat d'aquesta llibertat de pensament, presentant-la com a timbre de gloria pera 'l Catalanisme, avuy no ho veuen aixís.

¿Com poden deslliurar a nostra Patria del jou embrutidor de la política centralista, si esclavisan las manifestacions de sos fills? Y quantos sofismes pera contribuir a aquet anorreament de la pensa! Que 'ls homes directores d'un poble han de guiar-se ab la corrent y seguir-la! No, senyors, no, aixó no més ho fan las mitjanías; els verdaders homes, els genis, aquells quin impuls fa avensar a la humanitat en el camí de la perfecció, expressan, sempre són pensament íntim encara que s'oposi a tradicions, lleys, institucions y fins a la opinió de tot un poble, allavors se 'ls veu isolats, pero grans, ab resplandors que tenen quelcòm de diví, y acaban per imposarse, dominantho tot, sent l'origen de novas transformacions, el principi de novas manifestacions de vida.

Íntil fou la defensa que de la llibertat d'exposar lo que creyem més convenient pera nostres ideals feren alguns companys de causa, íntil fou que la intelligència privilegiada y claríssima d'en Joan Permanyer aduís hís sólidas rahons. La paraula que sempre ha vibrat enérgica quan al Catalanisme ha amenassat algún perill no trovà resso, y sols contestavan a sos arguments ab la paraula «disciplina», ab la por de que 'l nostre camp fos un camp anàrquich... ¡Tirànich! serà lo que voleu vosaltres, contestà ab enteresa en Permanyer.

Malaventurada una causa quan ha de recórrer a miserables trabas, a lligams enervadors, a fer caminar com a automatas, com a soldats arreglerats, a sos defensors entusiastas; quan priva la manifestació honrada del pensament prova que las tenebras hi han fet sa entrada, prova que quelcom corcat rogega sas entranyas...

Nosaltres no 'n tenim un concepte tan migrat del Catalanisme. El defensem perquè en ell creyem que hi ha la veritat, perquè sos principis fonamentals s'enmotllen a la manera com voldríam veure constituïda la nostra Patria. Volem que hi tinguin cabuda totes las manifestacions enlayradas, totes las idees exposadas ab sinceritat, y may cap circular, ni cap proposició, per més aprovada que sigui per Concells generals, ni cap imposició dels de dalt ni cap remoreig dels de baix ens privará de dir lo que nostra conciencia 'ns indiqui és profitós o ha d'esser funest pera assolir la llibertat de Catalunya.

Ah, els diplomàtics!

Lliga Concòrdia.

ue n'hem fet de camí! L'ànima del progrés, la Lley fatal de la vida, la causa impulsiva de la civilització, en una paraula, la evolució, la santa evolució, ha variat, ha modificat, ha transformat, no sols lo accidental, lo mutable, la forma del Catalanisme, sinó lo essencial, lo fonamental, lo substancial.

Y lo qu'es més extrany, no s'ha realitzat aqueixa transformació d'una manera paulatina, evolutiva, sinó d'un modo casi violent, casi revolucionari, per més que sembli paradoxich.

Procedim ab lògica, estudiem ab mètode. Hem sentat el principi, il·lustrem ab exemples.

Siguemhi. S'havia dit sempre: el Catalanisme no és un partit polítich, és una teoria que té per objecte 'l perfeccionament social de Catalunya pera posarla en condicions d'obtenir una llibertat que li pertoca per molts títuls, y entre ells perquè la havia possehida y li prengueren: és necessari, és absolutament indispensable, que 'ls medis que s'emplehin pera lograr aquell perfeccionament sian honorats y profitosos: convé apartarse, d'una manera decidida, de tot lo que siga desacreditat y rutinari o que puga resultar pernicios o xorch, haventse elevat a la categoria de dogma el principi de que «el fi no ha de justificar els medis» y devent tenir sempre present allò de «la muller del Cèsar», etc.: dirigim a la opinió, il·lustrem al poble, en una paraula, fem veritable educació social.

Això, es lo que 's conceptuava millor dos anys en-

ra; més ja!, per fortuna, la santa evolució, aquesta evolució espontània e irreflexiva ha transformat una miqueta aquell criteri. Avans, «se deya y 's practicava»; avuy, únicament «se diu, pero no 's practica». Es questió de paraulas. Si; paraulas, paraulas, paraulas, com murmurava en Zacconi, personificant al infelís príncep que ha fet vulgar aquella frase: «Tot està podrit a Dinamarca».

Y es que mercés a n'aquella evolució, a la época radical ha succehit la época tranzigent; després dels esperits temeraris y revolucionaris, han vingut els esperits prudents y diplomàtics. Las circumstancias ho han portat, la corrent ho ha volgut, las majorias s'han imposat.

Y tot, tot s'ha cambiat. Aquell procedir violent y ferestech, qu'en deyan pur, s'ha convertit en un procedir aristocrata, distingit, fi, en una paraula, diplomàtic.

Tot s'ha cambiat. D'aquell lema sinistrament terrible «O tot o rés», ja ningú s'en recorda; si, algú encare 'l sosté, las gents s'el miran espahordidas y 's senyan set vegadas (ha d'esser un número sanas) ab la mà esquerra.

La màxima de «la dona del Cèsar», s'ha redactat aixís: «n'hi ha prou ab que siga honorada, encare que no ho sembli.»

Tot ha cambiat. Llaboras, se trobava mal fet que s'insultés a las personas y 's treballava pera procurar la concordia ab las idees. Avuy, se troba ben fet que s'insulti a las idees y 's procura la conxorxa ab las personas.

Tot, tot s'ha cambiat, fins las nocions de sacrifici y de llibertat. Fins are significava un sacrifici l'esser catalanista; aviat el significarà no serne. Avants se censurava a qui acceptava un lloch enalsevol dels organismes del Estat espanyol; avuy se censura a qui no'l cerca. Actualment fa un sacrifici, per exemple, l'individu que no creyent ab las eleccions, com a mèdi de propàgar el nacionalisme, n'obstant las defensa y 's mortifica presentantse candidat.

Y entrem ja a la apoteosis. Las disposicions establertes en las assambleas respecte a eleccions varen concedirse com un privilegi pels catalanistas que creguessin ab la eficacia de la lluyta electoral. Aquellas disposicions s'interpretaren donchs, fins are, com una lley d'excepció, sempre odiosa, dintre la lley general; de modo que s' reconeixia dret preferent a n'els individus que professessin la doctrina contraria a n'aquell procediment, doctrina que representava el criteri tradicional del Catalanisme. Avuy tot ha cambiat; aquets últims son considerats dintre la lley d'excepció; fins s'els hi nega el dret de fer propaganda en el sentit en que pensan. De manera que's cohibeix als propagadors d'una teoria de llibertat, la seva individual. ¡Quins misteris tan extravagans e incomprensibles! Al costat de la paraula «llibertat», s'hi escriu, en nom de la disciplina, l'anathema sit dels fanatichs.

y visca la llibertat.

MATEU JULIÀ

Unitat d'acció?

Hillegít en alguns periòdics catalanistes articles destinats a recomenar la unitat d'acció entre 'ls diversos grups autonomistes y en cap d'ells hi trovat un sol argument que 'm convencés de la necessitat de que tal unitat se fassi; es més, crech que lo convenient pera Catalunya és la diversitat d'acció que cada un d'ells exercia y en particular la subsistència del grupo radical, que ab medis honrats sostingui y propagui a totas horas la integritat del nostre credo polítich.

Els que sostenen, proclaman y desitjan aquesta unitat d'acció segurament no s'haurán fixat prou be en la intensitat del Catalanisme ni en la finalitat que ell persegueix. Comprench que, dintre las collas polítiques del espanyolisme, aquesta unitat els ha d'esser altament beneficiosa, perque son migrats y raquitichs els ideals que sostenen y per lo tant reduhidíssims els recursos que poden utilizar pera fer adeptes, mes entench que una obra de colòssals proporcions com ho es la nostra necessita que, la acció sigui diversa y variada, com variadas y diversas son las transformacions que s'proposen realisar.

Els partits polítichs, madrilenys forsosament han d'utilitzar una serie de recursos anomenats lluytas polítiques, que son las úniques que poden determinar el seu definitiu triomf, perque ja és tradicional dintre l'Estat espanyol la implantació d'ideas, no per medi d'educació social, sinó per campanyas enlluernadoras que fan interessar als inconscients en pro de tals o quals teorias; y si an això hi ajuntem la petita acció modificadora que ellas representen compendrem que 'l seu camp ha d'esser en extrem reduhit; per aquestas rasons veureu que las grans armas per ells utilizadas son las campanyas electorals y els que an ellas no hi dedican tots sos esforços resultan elements inútils pera las tals ideas. La unitat d'acció, dintre las collas polítiques que sols pretenen cambis de forma en la actual constitució política del Estat, s'imposa, perque destruirían sas energías si grups diversos lluytessin per separat; mes dintre del amplíssim camp d'acció del Catalanisme aquesta unitat resultaria enervadora y sols serviria pera destruir un cúmul d'energias que al cap y a la fi van dirigidas totas a una sola finalitat: reivindicar els drets de Catalunya; y essent diverses y variadas las tasques que devem realisar pera lograr la transformació de nostres compatricis han d'esser també diverses y variadas las accions que actuhin pera lograr tant gran empresa.

Tothom sap que 'ls primers y més convensuts adeptes que ha tingut la nostra causa no nasqueren certament per procediments de política menuda, sinó al escaic del amor a la llengua, a nostres usos y costums o repassant potser, las planas d'or de la Historia patria. Fa molts anys que 'l Catalanisme actúa y sempre ab accions diverses y variadas; un dia instituhint els Jochs Florals, vera font de la literatura, més tart creant centres d'excursionisme a fi de descobrir o desenterrar els monuments de la patria, després ab el folk-lorisme, buscant en tots sos detalls l'ánima catalana, y últimament l'apostolat catalanista creant centres de propaganda y resistencia, han sigut diferentes modalitats totas ellas indispensables pera la renaixensa patria, y cada una ha tingut y té encare un paper importantíssim dintre del despertar de Catalunya.

Els que motejan de platónica, la acció política ab aquests procediments realisada, que diguin com se convertiren ells, si no ab aquestos medis que avuy critican, no foren pas, certament, els procediments corromputs y de política esquifida que avuy s'istilan y que voldrían fossin els únichs que tots usessim.

No ha passat, no, la época dels lirismes y dels somnis de poeta; no ha passat encare l'periòde d'educació social y política a la catalana, pensin els que tal diuhen que engare 'n quedan molts de catalans pera convencer y pensin també que cada dia 'n neixen de fills de mares catalanas, que tenen dret a saber las causas de nostras reivindicacions y nosaltres tenim el dever d'inculcalshi l'amor a las cosas de la terra. Es indispensable que 'ls poetes cantin, que 'ls excursionistas actuhin, que 'ls historiadors ensenyin y que 'ls apòstols prediquin la idea nova; és precis, indispensable, que sigui diversa y

variada la tasca catalanista en tots sos aspectes pera que tots junts, cada hu ab sos medis y ab sos procediments, contribueixin a desvetllar al nostre poble.

La unitat d'acció ja la rebrà Catalunya si tots ab bona fe y desinterés treballem cada hu de la millor manera que sàpiga en pro de la seva personalitat política, y si algú creu que 'ls medis emplets pels altres no son prou honrats té la obligació de dirho y té 'l deber de senyalar els perills que poden portar, tot treballant y propagant nostras ideas.

Qui vulga usar procediments de política madrilenya que 'ls usi; qui cregui que ab ells sols hem de retardar el triomf de nostra causa té tota la llibertat pera condemnarlos, que també es fer Catalanisme l'apartat als nostres compatricis de lo que 'ls pot pervertir an ells y desacreditar nostres principis. Per forsa hem de contraposarnos els que volem reconstruhir la personalitat catalana destruhint tot lo que sigui perniciós per ella, ab els que pretenen apuntalar ab sas campanyas un edifici que sols ens fa nosa. Ells que vagin fent la seva feyna; nosaltres en nostre lloch d'honor pera pendrèls els curiosos que per tafanería hi hagin entrat, educarlos a la catalana y apartarlos sempre d'aquets procediments corcats que 'ns portarian els mateixos vicis y defectes que avuy patim. Que hi entrin votant al Catalanisme, que hi continuhin després aborrint la farsa electoral y estimant per sobre de tot a Catalunya. Quan sàpigan els verdaders motius que llegendiman els drets de la terra ja se 'n haurán convensut de que no son aquets els millors procediments pera portar a bon terme nostra empresa.

En el període de propagació és indispensable que la acció sigui diversa, quan aquesta propaganda sigui feta y vingui 'l període d'implantació d'ideas, allavors podrà plantejar aquesta unitat d'acció de que tant se parla.

Tothom convé en que las lluytas electorals estan molt exposadas a descrèdits y a contagis perillosos pera nostres ideals, és donchs convenient que 'n visquem allunyats els que tal cosa pensem pera que demà, quan el descrèdit vingui, poguem ab autoritat senyalar als nostres compatricis els verdaders camins que han de portarnos a una victoria segura.

Per això no la volem nosaltres la unitat d'acció y menos tenint; com té, per base uns procediments tant discutibles, per això afirmem que 'l Catalanisme, verdader moviment social y polítich, necessita pera sa propaganda diversitat d'acció.

J. MALLOFRE

ENGRUNAS

El catalanistas de Girona presenten pera diputat a Corts un ferm company de causa, el senyor Casas, que per las noticias que 'n tenim es persona digníssima baix tots conceptes.

Contra costum, el senyor Casas no 's treballa 'l districte ni fa valguer, ab tot y esser gran, la seva influencia pera obtenir vots dels que directa o indirectament hi tenen relació, cosa que en aquet país de perversió moral és casí una excepció sense exemple.

Molt ens plau poguerho fer constar així y recomanem a tants y tants candidats com se presentan que aprenguin dels procediments del senyor Casas. Ja sabem que és demanar peras als oms, pero ab tot hem de fer constar que farà més catalanisme aquet senyor perdent las eleccions que tots els elocuentes discursos que pogan fer els pràctichs que 's treballan el districte. Ab gayres senyors com en Casas ens farían venir ganas d'anar a votar.

Els marinos ja tornan a preocupar la atenció de mitja Espanya; sinó que aquesta vegada han deixat els barcos ancials y tan las valentias sense closas. Y que val a dirho, no tenint l'enfarfech dels vaixells son tot una altra cosa. Es veu que 'ls fan nosa aquesta mena d'eynas, y si no, sixinsen com en terra de secà demostrant una energia que may havían tingut anant per l'aygua. La mateixa humitat els donava reuma y segurament que no tenian ocasió de demostrat lo que son y lo que valen, pero n'hi ha hagut prou ab que en Sánchez Toca bagin fet us del seu según apellido pera que tots com un sol home s'hagin revestit de la dignitat que dona 'l cuerpo y la hagin explicat quantas fan quinze.

Bo, estariam frescos que an els marinos s'els pogués

tocar aixís com aixís. Que 'ls barcos vagin per las sevas no té res de particular, que al cap-de-vall son fustas y ferros, pero 'el soul jels càrrechs! ja nòmina santa paraula, que això és més intangible y més inconsútil que todas las divinitats fins avuy adoradas.

Tot justament are que no 'ls quedan barcos agrauiar als marinos! La única esperança que 'ns queda de fer la pau de tantas pallissas rebudas! Això no pot anar de cap manera, se 'ls ha de donar una satisfacció complerta a fi de desagruarlos. ¿Qui 'ns destruiria de las nostras penas ab las sevas ensopagadas cómicas? ¿Qui faria las delicias dels patrioters y las delicias nostras?

Nada, nada, que se 'ls torni al seu lloch y que fassin algún viatjet, que 'ns hi farem un tip de riure. Sense marinos Espanya perdria la meytat del seu caràcter y las professors de Corpus la meytat del oru, que val a dirho, n'hi fan molt d'oru els marinos en las professons. A mi tot m'enlluernan; do més de veure aquell ayre tant marcial que hi gastan un ja s'encostipa. Y de las xarrateras què 'n direm? Sempre 'm penso que van a fer els Xiquets de Valls ab aquell toldo d'espatillas. En fi, señores, qui no ho vulgui creure que vingui pel Juny a Barcelona y se'n podrà convencer de que la marina espanyola 'n sap... d'anar per las professons y besamanos. Si no fos això dels barcos que, pobrets, sempre hi han tingut pega, per tot lo altre hem de confessar que s'hi llueixen.

Discurs del President de la

ASSOCIACIÓ POPULAR CATALANISTA

En Jaume Bozzo

llegit en la vetllada inaugural del present curs

Senyors: Al caurer Barcelona en poder de las tropas borbòniques, no sols perdé Catalunya sa autonomia quedant subjecte a altre poble, sino que també sos fills perdren sa llibertat quedán subjectes al domini d'un sol home. Lo poble, qu'havía tingut la constitució més liberal del mon, constitució qu'estatuhia que quan lo rich devia prestar fiança, lo pobre sols jurament, aquell poble que juraba fidelitat a sos reys ab la coneguda formula de «nos que cada un val tan com vós y tots plegats més que vós, vos jurém fidelitat si cumpli y respecteu las lleys y costums de la terra, si no nòs, aquest poble fou subjectat al jou d'un rey absolut, sens que rejsin per nostre terra més lleys que las dictadas per son capritxo o inspiradas per envejosos concellers y fins algún cop, concellers de baixa mà.

Las rencuniosas venjansas d'en Felip atuhiren nostras forsas, més encare restà viu dintre 'l cor de nostre poble l'amor a la terra y l'anyorament a sas perdudas llibertats, pro més d'un sigle seguit de tirania ensemps que de trevall continuu pera destruhir tot lo jermament català, no passaren en debades sobre nostre terra, son efecte fou endormiscar en los catalans lo sentiment de propia dignitat, y al arribar l'invasió francesa de principis del sigle passat, lo poble català donà sa sanch per defensar la corona d'un net de Felip V en contra d'un jermà d'en Napoleón.

La mal nomenada guerra de l'Independencia, donchs, fou sols lluyta per la corona d'Espanya, fou, senyors, fatal a la causa catalana, per una part, al lluytar al crit de visca Ferrán VII, ensemps que feu esborrà agravis rebuts, feu posar entusiasmes populars a favor d'un dels reys més absolutistas; per altre part las ideas de la revolució francesa (ab sa falsa llibertat Jacobina), escampadas arreu per las tropas napoleòniques, també deixaren sas llavors en Catalunya. Se logrò qu'els catalans deixessin de ser tals pera convertirse en servils o llierals. L'amor que nostres avis tingueren per Catalunya y per sa llibertat, lo tingueren nostres pares per lo lliberalisme o per l'absolutisme; y tan avall devall nostre poble, que al morir Ferrán VII y al disputarse la corona espanyola dos Borbons, ves tieren los catalans sas respectives llureyas y lluytant jermans contra jermans, foren no ja catalans, sinó carlins o cristins. Lo poble català restaba ja dividit, no recordava agravis rebuts, no anyorava institucions, lleys ni drets perduts, cada band lluytaba sols per son partit, sens veurer que cap dels dos era cincer, que tots dos mentian. Lo partit carlí prometé los furs de nostra terra ensemps que defensava lo rey absolut, com si fos possible qu'un poble pugui tenir sas llibertats y al mateix temps restin esclaus sos individuós. Los cristins prometeren las llibertats individuals tot negant las lliber-

tats dels pobles, y en nom de la llibertat imposaren a Catalunya lo servey de quintas. Aquestos foren los pares dels partits que avuy divideixen als catalans, i veheu are quins fills n'han nascut de tal maridatge!

Al acabar-se la guerra, lo partit carlí restà venut, pero en cambi continuà unit; en lo partit liberal l'us de fruyt del poder despertà ambicions y desitjos personals que 'l debilitaren y dividiren, ensemps que la massa popular trobà que ab las noves costums politicas, no quedavan recompensats sos esforços en pró de la llibertat: anyoraba alguna cosa més que los drets del home, volia (encar que d'una manera poch definida) la llibertat dels pobles. Aixís nasqué lo partit republicà, que si bé federal en sos principis, no trigà en desviarse.

Los homes que fruhien lo poder volgueren refer sas foras, y ab la lley de desamortizació crearen un núcleu de 'ls que, enriquits en curt temps y poch treballs, tenien per propi interès ser adictes al govern que defensava sas riquesas; riquesas que tenien per il·legítimament guanyadas los dos partits extrems: lo carlí y lo republicà. Aquest fou lo partit moderat o conservador, que sols volia ordre, molt ordre, pera conservar lo que teniu. Dels altres grups que 's disputaren lo poder fins a la caygada d'Isabel, no cal parlarne. Eran masses a repartirse lo pressupost y s'ho feyan a cops de puny.

Ab la revolució de Setembre vingué la possibilitat de que fos govern lo partit republicà, y ab tal possibilitat si acostaren una colla d'aixerits que com a esperits practichs qu'eran, compregueren desseguida que ab la Federal no podrien usufructuar lo poder ab tanta intensitat com ho habian fet los partits monarquichs. Procuraren y conseguiren desviar l'opinió envers la República unitaria, per ser la forma que més convenia a sos interessos. Sols un home de veritable valua restà ferm, y aquest fou l'inolvidable Pi.

Lo fracàs de la República, las cargas feixugosas ab que lo centralisme agovià las regions y que més directament sobre l'obrer recahuen, junt ab l'eterna lluyta del capital y 'l trevall; lluyta que cada dia s'enverina més, donchs los homes que fan las lleys que deuen regularizar las condicions del contracte, no han treballat may ni han explotat altra industria que la dels empleos, han portat bona part de nostres obrers al camp socialista debilitant bon xich las foras republicanas.

Al sufrir Espanya la desfeta colonial, los partits politichs que tenian representació a Catalunya, eran lo carlí, lo conservador, lo republicà, lo unitari, lo federal y lo socialista. No parlo del sagasti, donchs a dit partit sols hi perteneixien los que ocupavan carrechs públics ó del pressupost cobraban. Allavors nasqué lo regionalista. Vejam ara que es lo catalanisme y quinas afinitats pot tenir ab los sobre dits partits politichs.

De molt lluny senyors, arranca 'l dret de la nacionalitat catalana; pero sobre tot del últim pregó que feu lo Concell de Cent poch avans de rendirse Barcelona.

«Se fa també a saberqueessent l'esclavitud certa y forsova, en obligació de sos empleos, explican, declaren als presents y donan testimoni als veniders de que han executat las últimas exortacions y esforços, protestant de tots los mals, ruinas y desolacions que sobrevinguessin a nostre comú y afilijada patria, y extermini de tots los homes y privilegis, quedant esclaus...»

La protesta quedà formulada, per sos fills y per sos nets que reivindicaren lo dret que 'ls hi arrebatavan y avuy, senyors, nosaltres venim a demanar lo que de dreta lley es nostre.

Lo catalanisme, sempre evolucionant avant, ha manifestat lo que volia, ha tingut programa propi y diferent del dels partits politichs, y may ha volgut ser ab aquestos confós.

Lo primer cop que lo catalanisme donà fé de vida forta y potent, fou quan presentà lo memorial d'agravis a n' Alfons XII, y si bé allavors sa missió principal fou de defensa per l'industria y respecte per lo dret de Catalunya, procurant conservar lo poch que li restava a nostra terra, ja preveya més amples horitzons, quan en lo mateix missatge deya: «si nuestra voluntad y entusiasmos son muchos, nuestras fuerzas son pocas. Más, así como los primeros ensayos literarios, reducidos á la modesta inserción de poesías catalanas en los papeles públicos, nos han llevado á tener poemas y dramas que forman ya parte de la literatura Europea, mas que forman ya parte de la literatura Europea, así también nuestro imperfecto esbozo político-social, será quizá el precedente de trabajos trascendentales, que estén al nivel de las joyas de nuestra literatura.»

Y tal com preveyan succehi; lo catalanisme, se-

guint son camí, tres anys després, ó sigui en 1888, entrà de plé en lo camí de las reivindicacions y 's declarà francament nacionalista.

«Desitjem, donchs, que torni a possehir la nació catalana sas Corts generals lliures e independents, obertes per lo cap del Estat o son lloch tinent, en las que hi tingan representació directa todas las classes socials, desde las més humils á las més elevadas; Corts en las que 's votin los pressuposts de Catalunya y la cantitat ab que ha de contribuir nostre país als gastos generals d'Espanya: Que sia Catalunya senyora del govern interior de sa casa, senyalant ella mateixa el contingent del exércit per lo Principat, no quantintse a sos fills ni fentse a Catalunya lleyas forsovas, sino provehintse de soldats voluntaris y a sou: Que la llengua catalana sia oficial a Catalunya, etc.»

Deya lo missatge de la Lliga de Catalunya a la Reyna Regent, defensantho ab rahons sólidas y convincents y fomentantho ab lo que «(1) en nom dels Concellers nos deya 'l pregoner de la ciutat lo dia avans de caure vensuda.»

Lo catalanisme anava cumplint son comès, y en 1892, en la memorable assemblea de Manresa, foren aprobadas las bases de tots nosaltres conegudas, no fillas d'una associació ni d'una comarca, sino del aplech de fills de tots indrets de Catalunya.

Lo catalanisme no es cap partit politich, es l'aspiració nacionalista de tot un poble, no tendeix al govern de Catalunya, vol sols que Catalunya sigui mestressa de lo seu, y diferent de los partits politichs, no té ni pot tenir cap visible ni papa que excomuni, y si algún ho volgués fer, cauria en lo més ridícul desprestiji.

De que lo catalanisme no es cap partit politich, ni gubernamental, ho proban las ditas bases, sa part sustantiva sols reclama lo que de dret pertoca a Catalunya y regula sas relacions ab lo poder central; sas bases transitorias sols serveixen per ajermanar a tots los catalans que per sobre de tot y ans que tot estiman a nostre terra. Lo modo com se regirà Catalunya en son govern interior, ho deixa lo catalanisme a l'iniciativa de tots los catalans, per quan Catalunya tinga ja sa autonomia política. La Constitució de Catalunya se faria de las primeras Corts catalanas.

Quan lo general Polavieja, delegat per los politichs per dividir lo catalanisme, prometé una part migrada de nostre programa, uns quants companys nostres, per impaciencia, amor propi, ambició o altres causas, se separaren dels rengles de l'Unió y formaren lo partit regionalista; per augmentar son nombre, se juntaren ab la junta encarregada de adquirir adhesiones al programa del general Polavieja, acceptaren las desferas dels partits politichs y a la massa neutra, sens veurer que 's neutres no perteneixen a cap género determinat, per res serveixan, y a la fi s'han enmaridat ab los d'en Paraiso.

Lo regionalisme es un partit politich com los altres, donchs las mateixas armas de combat que 'ls altres emplea, fa guerra al caciquisme ab los medis que 'l caciquisme ha triunfat; ab las eleccions y fins ab el nomenament en son favor, d'arcaldes de Real-Orde.

Lo regionalisme se diferencia del catalanisme en que no té programa concret; en que segons las circunstancias, aixampla o estreny sas peticions descentralizadoras, y en que ningú, ni ells mateixos, saben quina será demà sa doctrina.

De sa aliansa ab los d'en Polavieja, publicament ningú n sap res, prengueren per bandera un migrat concert econòmic y empenyeren als gremis a la resistencia passiva que acaba, com tots saben ab un complert fracàs; fracàs que en altre pals més reflexiu, los hauria ensorrat per sempre. Per boca del més politich de sos diputats, defensaren las Bases de Manresa, mentres públicament las atacan en sos escrits, y son cap visible las defensa en son esperit, más nó en sa lletra. L'un dia no 'ls fa res fer brassat ab qui hagués fusellat cent Rizals y falsificat cent eleccions, mentres des part o partida de lo qu'ells reclaman, y l'altre no volen passar al devant en lo camí de las reivindicacions. Demostran son esperit sectari, sa poca tolerancia y son poch respecte a las glorias catalanas, votant un de sos regidors contra la subvenció del monument a n'en Pi y Margall, y probant son amor a nostre poble presidint altre de sos regidors un sorteig de quintos. De son pacte ab los de la «Unió Nacional», partit eminentment centralista, tampoch ne sabem res, ni se imposaren sas tendencias o si sufriren imposició, perque caritativament pensant y en obsequi a la moral habeu de creure

(1) Del mateix missatge.

que 's fals lo que digueren que 'ls dos contrayens eran masclats.

«Pot lo catalanisme establir aliansas electorals ab cap dels esmentats partits politichs? ¿Algún d'ells es afi a nostre causa? ¿Fins aquí prou ho son? Examineu los un per un y ho veureu.

Del partit conservador ni cal parlarne; los conservadors son de la legalitat actual com serán demà d'un altre, si un altre triomfa, son mal no vol soroll, sino calma y tranquil·litat, no volen res ab los d'oposició. Son los descendents d'aquells que 's feren moros per conservar sas riquesas.

De 'ls republicans unitaris tampoch, que si bé lo poble pot seguirlos equivocadament de bona fé, creyen en la virtualitat de sas doctrinas, sos directores son foresters, diferent que nosaltres parlan, y sols a explotar al poble venen. D'aquestos apartémnosos ab fàstich.

Lo socialisme, lo partit més centralista de tots, donchs tot ho confia a l'acció del Estat, tampoch es afi nostre, que som eminentment particularistas y sols volém deixar al Estat sas funcions més indispensables.

Lo partit tradicionalista reconeix los furs, més nó com a dret del poble, sino com a concessió que 'ns fa lo poder Real, té en molts questions criteri tancat y ab seguretat sa intransigencia li faria rebutjar a ben voluts companys de causa, si sas creencias rellisiosas defirissin de las sevas.

Lo partit federal, si bé defensa la llibertat dels pobles, la defensa per medi del pacte, no com a dret nacionalista, ab lo dret de las provincias contra 'l centre, no 'l de las nacionalitats y comarcas històricas, científicas y naturals. Tot dientse autonomistas s'allian ab los centralistas, y també en questions relligiosas te criteri tancat, que privaria a molts catalans, que per sobre de tot estiman a Catalunya, a que poguessin juntarses.

Lo partit regionalista, al revés dels dos anteriors, que tenen programa concret, clà y terminant, no sabem ahont vá ni lo que vol. ¿Es afi nostre un partit que quan li convé aixeca nostre programa, y quan li fa nosa lo combat?

L'assemblea de Tarrasa estatueix que:

2.ª Los candidats haurán d'esser catalanistas y estarán obligats a publicar un manifest electoral en lo que expressin la seva adhesió a las Bases de Manresa fent constar que la seva acció com a representants de la terra, tindrà per principal objecte l'implantació de la autonomia de Catalunya, tal y com la defineixen ditas bases y 'ls principis estatutis per las assembleas de la «Unió», en lo que aquestos tenen de substancials o sia en quant consideran a Catalunya com a unitat ètnica indivisible y 's refereixen a la seva autonomia en tots los ordres. En sos escrits y discursos usarán sempre la llengua catalana, y quan las circunstancias los hi privin, protestarán prèviament del dret que tenen d'expressarse en llengua propia.

«Han cumplert may ab aquesta condició los carlins, federals y regionalistas? ¿Ho compliran en las vinentas eleccions? Ja des d'ara podem dir que nó. Lo principal objecte dels carlins será la defensa de la monarquia absoluta; lo dels federals la República y 'l dels regionalistas un concert-econòmic o una zona neutral.

Tota inteligencia electoral vol dir ajuda, y senyors, en mon entendre, no pot lo catalanisme apoyar oficialment a cap candidat que no cumplexi per endavant los acorts de nostres assembleas; si las entitats catalanistas van a las eleccions faltant obertament a los acorts de las assembleas, aquestas sobran completament.

Lo catalanisme atenentse y cumplint els acorts de l'Assamblea de Tarrasa pot anar a las eleccions, sempre cumplint las restriccions en ella imposadas, pero jo crech que no li es convenient a la causa catalana lo anar a la lluyta electoral.

Los partits politichs poden, si volen, usar de tots els medis que de la política derivan, nosaltres no demem criticarlos; no son dels nostres; pero al Catalanisme tenim lo deber de senyalarli els perills y indicarli els medis que segons nostra conciencia poden assegurarli el triomf.

Lo Centralisme pera conservar son domini ha usat tots los medis, fins los més reproables, preveient sa derrota, ha procurat y ha lograt sembrar odís y rancúnias entre 'ls catalans, y sobre tot en aquesta ciutat lo anar lo Catalanisme a las eleccions fora posarnos en pugna ab una colla de germans de patria, que ab tot y que tenim lo convenciment que van equivocats, es més facil atraurels al bon camí predicantho ab l'exemple del desinterés y amor a la terra, que combatentho ab sanya.

Clar y terminant ha dit lo Centralisme que may farà la més petita concessió a las aspiracions catalanistas; cada dia rebém noves vergassadas de ponen y

hora es de consensos que's inútil enviarlos nous missatgers. Mes confiansa que'n nostras foras de venim tenir en sa debilitat. L'estat espanyol está morint y precipitant sa fi las disbauxas dels polítics que'l mal menan. Tot lo que sigui enviar representants honrats als municipis; á la provincia y á las Corts, es allargarli la vida. Lo dividir enverna mes als catalans, lo donar nova sava al arbre podrid del centralisme, es fer mal obra á Catalunya.

Y per acabar, senyors, dech manifestaros que l'Associació Popular Catalanista, que sempre ha sigut un dels més fermes puntals de l'Unió, complirà els acorts de totas las Asambleas, mentres no siguin modificats per altre Asambleas; pero que fidel á son principi de llibertat, revidica per ella y per tots y cada un de sos socis, lo dret de trevallar per la revisió de las bases ab que no estiguin conformes, y en cuestió de procediment y en tot lo que no sigui sustantiu del credo catalanista, aixó es, en lo dever que tenim de defensar totas las reivindicacions de Catalunya, proclamant la més amplia llibertat de criteri y el dret d'exposarlo.

HE DIT.

CONCRETANT

MICHES com som de la claretat, y encare que sia repetint conceptes ja exposats, ens permeterem una vegada més manifestar nostra actitud, en las actuals circumstancies, exposant concretament el camí que creyem més dreturer als fins que's proposa l'atalanisme.

La finalitat de nostra propaganda es ben coneguda, no'ns en podem amagar gens; nostre programa polítich, que es el del catalanisme, está bastant condensat en l'extracte del manifest de la «Unió», que serveix de capsalera en tots els números d'aquest periódich; y diém bastant condensat, perque no més dona una idea general de nostras aspiracions, las quals necessitan, pera ésser ben conegudas del poble, un incessant treball de propaganda, activa y desinteressada, per tots els indrets d'aquesta terra.

Es evident que aquesta obra de propaganda está tot just en son comenc, per quan la major part del catalans, si be per sentiment natural son catalanistas, están encara a las foscas de lo que nacionalisme significa. Es més: com que en el transcurs de quatre centurias de decadencia nostre poble ha anat adquirint vicis y defectes impropis de la rassa no s'ha de limitar la propaganda a la divulgació de la doctrina política, sino que ha d'extendre la seva acció al conreu de las virtuts civicas que en aquest transcurs de temps hem perdut, generalment parlant, a fi d'extirpar els mals hàbits que'ns desnaturalisan. Per consegüent, com que la generació actual no te, ni de bon tros, la convenient preparació, ni está educada prou á la catalana pera menar dignament las cosas de Catalunya, sería prematura, de moment, la implantació de nostre programa polítich, que podríam compararla a l'imprudencia de volerse menjar una fruyta que encara no estigués assahonada.

Ja's realisarà l programa, que avuy fos y demá festa, pero quan sigui l' hora.

Avuy, res més imprudent que aquells qui, plens d'impaciencia, irreflexius, temeraris, se llensan en el camp de la política pera veure si assoleixen alguna cosa. Actas de diputats y de regidors, empleus y prebendas, potser si que n'arreglarán, pero no es aixó lo que necessita Catalunya.

Amb aquests no hi estém gens conformes; y encara que invocant una mal entesa disciplina'ns obliguin a secundar una campanya política que se separi de la puresa de la causa, sempre preferirem quedarnos ab la puresa del procediment de propaganda educativa, que no pas seguir els procediments evolutius d'una política desacreditada. En una paraula: no'n volém saber res d'eleccions, perque no creyem en la seva eficacia; y no retreyem arguments, perque ja quasi estém

cansats de presentarlos a la llum del sol, y seguirem retreyentlos cada dia.

En cambi som partidaris de que's fassi forsa propaganda catalanista, no anant a fer discursos a Madrid, sino exercint l'apostolat en tots els llochs y recons de Catalunya, entre mitj del catalans mateixos, parlantlos directament al cor, que allavors si que's treballa ab seguretat d'èxit. Y al mateix temps que's predican els ideats en mitings, conferencias y vetlladas, en llibres y en periódichs, cal sobretot treballar en la creació d'escolas catalanas en las que s'inculqui a la generació que comensa l'amor a las cosas de la terra, perque aixís quan visqui a Catalunya una generació que sapi ben usar en tots sos actes la llengua nadiua, que estigui ben instruida en l'istoria nacional y estimi més las puras costums de la terra que las de fora, allavors tindrem un poble masle que ab lo mateix carácter que tenian els antepasats de remotas centurias y al ensemps adornats de la cultura moderna, sabrá anar allá hont convingui.

Es vritat que pera portar á cap el foment de l'ensenyansa catalana's necessitan molts diners. Pero de cabals ja'n surtirian si hi hagués bona voluntat. En aquesta obra fonamental y trascendent hi estarian més ben empleats els milers de duros que costa sostenir una lluyta electoral, y ls altres milers que surten en moments de borratxera popular, com succehi ab la célebre suscripció pel doctor Robert.

Veus aquí clara y concretament exposat el nostre criteri en qüestió de procediment.

En quan als problemas socials d'actualitat, no naveguem tampoch en la mar de las vaguetats, com fan certs elements afins, sino que també sustentem un criteri clar y definit.

En la qüestió social, mirém ab horror l'esferehidora lluyta entre'l capital y'l treball, contraria al esperit de germanor que voldríam veure regnar entre tots els catalans. No creyem pas que'ls mals que pateix la classe obrera pugan curarse ab l'aument d'un parell de rals de jornal o una hora menos de treball. Las arrels son més fondas; están més enfonzadas en la forma tributaria que no pas en la voluntat dels patrons, y la forma tributaria que defensém prou clar que l'explican las bases de Balaguer.

En la qüestió religiosa l'atalanisme parteix del principi de la tolerancia de las opinions, d'aquell mutual respecte que deuen tenirse tots els homes, pensin com pensin y creguin lo que creguin, de tal manera que cadascú pugui defensar ab completa llibertat, sense molestar al contrari ni ésser molestat de ningú, sas opinions filosóficas o religiosas.

La forma de govern, ja s'ha dit molts vegadas, la tenim per qüestió secundaria. Si'ls republicans consideran la república com un principi fonamental, es perque en aquesta idea hi involucran altres principis socials de trascendencia que nosaltres considerém separatament; pero la forma de govern, considerada en si sola, es una cosa accidental, subordinada al principi general nacionalista.

Veus aquí també, clara y concretament exposat, nostre criteri respecte dels problemas que tan comoguda tenen avuy la societat catalana.

Associació Popular Catalanista

En la vetlla del prop-passat dimecres dia 25, celebrá aquesta entitat la sessió inaugural del any, que resultá molt arrodonida, com podrá veure's ab lo següent resúm.

El Secretari, en Joaquim Delclós, llegí la memoria dels treballs portats á cap durant l'any anterior y presentéu del cambi de nom de la entitat de «Associació Popular Regionalista» en «Associació Popular Catalanista», féu historia de la «Popular» desde sa constitució fent ressaltar ben bé el carácter radical ab que

aquesta s'ha presentat en tot temps en lo camp del Catalanisme.

El President, en Jaume Bozzo, llegí el discurs reglamentari, quins conceptes no resumim, perque podrán assaborirlos nostres llegidors en altre lloch d'aquet número.

Seguidament féu ús de la paraula en R. Folch y Capdevila qui exposá breument el motius del cambi de nom de la Associació. Atacá el procediment electoral dintre del Catalanisme, demostrant qu'ab el si sistema d'anar a las eleccions no cumpliria aquet la seva misió y que lluny de ferse propaganda ab aquet medi polítich lo que's conseguix es, allunyar a determinadas classes socials y a molts catalans de bona voluntat del camp del nacionalisme. Acabá fent ressaltar la diferencia entre'l Catalanisme y el regionalisme.

En Joseph Mallofré s'estengué en llargas consideracions, sobre la necessitat del radicalisme en la professió y propaganda de nostres ideals. Féu remarcar els perniciosos efectos que la poca convicció porta en la professió d'una causa tant gran com la del Catalanisme. Explicá l'origen y desenrotlló d'aquet desde que'ls poetes, els excursionistas y els folkloristas feren revirar ab sas cants y ab sas troballas la idea de patria, fins als nostres dias en que entrat el Catalanisme en el camp de la propagació continuada ha vingut un mohiment social d'una grandesa que convé conservar y d'una importancia que es necessari fer creixer. Pera conseguirlo, digue, res més equivocac que portar al Catalanisme a la lluyta política sent aixís que no ha arribat pas ni de molt l'epoca de d'implantació de nostres ideals. Féu al gunas observacions sobre ls partits polítichs fent ressaltar las diferencias que d'ells nos separan y acabá parlant de la idea nascuda ultimament de perseguir dintre l'autonomisme una unitat d'acció, demostrant que lluny d'esser aquesta profitosa serí inútil y perjudicial y que ben al contrari, la acció ha d'esser dintre'l Catalanisme diversa y variada.

En Joaquim M.ª Thomas, llegí un ben escrit discurs de gracias, en el que després de rememorar als concurrents la seva asistencia y als que hi prengueren part la seva cooperació, s'estengué en breus consideracions sobre'l radicalisme y serenitat en la propaganda del Catalanisme y en tots cuans actes a n'ell fagin referencia.

Acabá la festa'l president Sr. Bozzo anunciant una tanda de conferencias que's donarán en el local de la Associació, la primera de las quals n'estaria encarregat lo Director de LA DEVANTERA en Antoni Sayós.

NOVAS

En premsa ja aquest número s'han celebrat dugas conferencias, de las que n donarem compte en el número prop-venient. La una en la Associació Popular Catalanista, a càrrech de nostre director en Antoni Sayós, y l'altra en la Agrupació Catalanista «Bach de Roda» a càrrech de son president en Francesch Curet.

La Associació Popular Catalanista y el Centre Escolar Catalanista están organisant una tanda de meetings per las comarcas y pobles del voltant de Barcelona, pera protestar del Decret del ministre de Gracia y Justicia sobre la reforma del Notariat.

Ha sigut denunciad nostre volgut company Lo Geronès. Aprofitém ab gust la ocasió de donar aquesta nova pera oferir nostra cooperació a dit periódich, en quant poguem, per ajudarlo en l'entrebanch que ha suert.

Avants d'ahir la Unió Catalanista, d'acort ab altres elements, celebrá en el teatre del Tivoli d'aquesta ciutat, el meeting de protesta contra'l decret d'en Dato sobre la reforma del Notariat. Degut a la premura del temps ho podem ferne la ressenya, que guardem pera'l número prop-venient.

El dia 22, la associació catalanista «Lo Tràngul» ecelebrá la seva sessió inaugural, en la que hi prengueren part els companys Capdevila, Roig, Campmany, Martí y Julià y Folguera, resumint per fi de Festa'l President de la Unió Catalanista en Joseph M.ª Roca.

Tots foren molt aplaudits.

PETITA CORRESPONDENCIA

F. C. T. Barcelona.—Rebut 1 peseta; A. E. Barcelona.—Rebut 2 pesetas; I. S. Barcelona.—Rebut 2 pesetas, J. M.ª C. Barcelona.—Rebut 2 pesetas; A. A. Reus.—Rebut 1'20 pesetas en 8 saguells; quedan anotats protectors.

R. B. Sant Celoni.—Rebut una peseta.
A. M. G. Tarragona.—Rebut 2 pesetas en 8 saguells; queda anotat protector lo mateix que'ls companys de la llista adjunta.

E. P. Aguilana.—Queda anotat propagador per mitja acció.
J. E. Premiá de Mar.—Queda anotat.

L'ADMINISTRADOR

Imp. LA CATALANA, de F. Baxarias: St. Rafel, 7; Barcelona

LA DEVANTERA circulará, igual que anteriorment La Nació Catalana, per medi de propagadors, que son els qui prenen un nombre determinat d'exemplars, pagantlos als següents preus:

Una acció	de 100 exemplars, Ptas. 3'50	Per cada número.
Mitja acció	de 50 » 1'80	compresos gastos
Un quart d'acció	de 25 » 0'90	de correu
Un vuyté d'acció	de 12 » 0'50	per Catalunya

Barcelona: els mateixos preus, repartintse a domicili. —Aforas de Barcelona: 5 cèntims de més per cada envió d'un o més exemplars. —Extranjer: preus dobles. —S'envia un sol exemplar a qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import. —Pagaments a la bestreta: S'admeten sagells de correu y documents de facil cobransa. —Els suscriptors antics qu'ho demanin s'els reservaran els preus antics. —Es lliure la reproducció dels treballs. —No's tornan los originals.